

I N D E X.

hanc Dei prouidentiam naturæque solertiam, quam ab illo consequuta est, quis non admiretur, atque suspi-
ciat? Quam est Oceanus, ob violentiam, mare intole-
rabile, quantis insurgit vndis, quantis iactatur procel-
lis? attamen, posteaquam vehementer insurrexerit,
multoque cum tumore progressum est, ubi venerit ad
terminum ipsi à Deo præscriptum, fluctibus in spumam
solutis in se redit. Quid verò arena infirmius? & ta-
men eius herbæ præsidio, marinis sese furoribus oppo-
nit. Mira etiam rerum, quibus voluptatis studium
irritari solet, Brieli est copia, adeò, ut vulgò, triuiali
epitheto cognominent, *Flacker Brielsen* / cupidari-
um forum, latinè dicerent. Hoc facit portus commo-
ditas, quod Rheno, Mosæque fluminibus ex Mediter-
raneis & Oceano, ex peregrinis regionibus, omnia na-
uigio paruo pretio, ac faciliè aduehantur. Quinetiam
nundinis frumentarijs, secuta nauium statione, & por-
tu amplo, peruulgatum est hoc oppidum, in quo an-
nuatim ad harengorum capturum, qui in Oceano tan-
tum reperiuntur, separant, institutis ad eam nauibus,
quas, *Bussen* / Flandricè vocant. Cumque ingentes
impensarum sumptus, ad eas parandas requirantur, Del-
fij, Roterodami, Schiedami, Dordracenses, Goudani,
& Brielij quoque incolæ, hoc in portu eas adornant, ad
communes vnius nauis, coeunte impensas, pro faculta-
te cuiusque, duorum, trium, aut quatuor ciuium so-
cietate. Singulis piscatorijs busis nauclerum, penes
quem summa potestas, præficiunt. Is, coquum, vascu-
larium, & pisces conducit, vasa, quibus sale conditi
includantur, salem, cereuisiam, ad capturam peculia-
ri ratione decoctam, quam *Bussenbier* / nuncupant, car-
nes fumo induratas, butyrum, & omnem annonam,
pro piscatorum numero, procurat. Quibus omnibus
ad piscationem compositis, numerosa piscatorum mul-
tudo, Brielij in portu, *Grat* / præstolatur auræ, qua
se Oceani recessibus committat. Quæ quidem, etsi gens
rudis, ac pelago sit assueta: ea tamen est morum, ac vi-
tæ integritate, ea, apud ipsos disciplina seruatur, ut nun-
quam inter villos vllæ contentiones, iurgia, similitates,
dissidia oriantur, nec vnquam inter se lites consecen-
tur, aut iure cum æqualibus contendunt, ita, ut Magi-
stratus nunquam, nisi in vrgentissimis causis, se horum
controuersijs interponat, sed omnes inter sese coactis
comitijs dirimunt, atque consopiant. Nullum inter
suos gregales tolerant mendicum ac probro ducunt, si
quis ex consociatis stipem emendicet, aut quid aliud e-
blandiatur. Quin ipsa piscatoria societas, & qui inter
illos est primarius, quem Decanum vocant, singulis,
quibus res domi angusta est, & contractior, quam ut fa-
miliam sustentent, & alant, ex communi ærario suum
dimensum constituit, ita, ut non desit, quo famem fru-
galiter & liberaliter solentur. Ex ijs, si quis diem obe-
at, relicta eius vidua, nisi intra triduum alteri nupserit,
ius suum, harengos intra destinatum ei spatium (*das
fach*) capiendi, amittit: pisces demum, ventum nacti
propitium, magnum in Oceano numero, progrediun-
tur, & id quidem ferè semper post æquinoctium autu-
mnale, quo tempore in acies harengi se diuidunt, loca
mutant, & per Oceanum vagantur, nam dum vno in
grege natant, præ multitudine capi non possunt: noctu
verò, ex splendore à piscatoribus harengorum agmina
deprehenduntur: tum etenim gregatim, ventribus ver-
sus summum æquor obuensis, natantes, tantum de se
splendorem emittunt, ut fulgurare mare videtur, quin
etiam, ipsorum oculi luminis instar noctu lucent, que
vis, cum ipso pisce, emoritur. Vbiunque super aquas
in mari lumen vident, gregatim adnatant, & hoc etiam
astu, ad retia alliciuntur: ut, quasi parati ad capiendum,
diuino munere, in usus hominum deducantur, tum-
que aliquando maximis colliguntur sagenis, adeò, ut

funes retium præcindi oporteat, eò, quod ob multitu-
dinem extrahi, non vileant: capri, citissimè moriuntur.
Omnis enim piscis, solus aqua viuit tantum, nec nisi
in aqua viuere potest. Nam statim, ut aëris serenitas
contigerit expirat, nec vlla inter aëris contactum, & ex-
pirationem, est mora. Quanta celeritate autem, dum
piscatores retia explicando occupati tenentur, eos alij
sale condiant, alij vasis includant, dici non potest: mu-
ria siquidem conseruati, in varijs Europæ partibus, di-
strahuntur. Felicitè piscatione perfectâ, primum in
Brielij portum se omnis hæc piscaria societas, tum ad ea
Hollandiæ oppida, quorum sumptibus instituta fuit,
se se recipit.

33. *BRVLA*, Colonia abest P. M. oppidum arce, pro
Archiantistitis Agrippinensis sede, & Franciscanorum
sodalitio, peruulgatum.

23. *BVRBVRGVM*, elegans Flandriæ oppi-
dum.

C.

35. *CALCARIA*, Cliuorum oppidum, gloriam su-
am Catholicæ religionis studio, in ea potissimum diti-
one, immortalitate consecrauit. Id Galbatorum no-
men fama superstitè, ad nostram vsque ætatem protu-
lisse, plerique existimant. sunt, quibus id minus pro-
batur, qui à finitimo pago, Calcarea vetere, nomen
sumpsisse, idque certis quibusdam documentis, & pri-
scis consuetudinibus, hoc etiam tempore obseruatis,
confirmari tradunt. Galbiorum autem, quorum Ta-
citus meminit, sedem fuisse in eo loci, ubi nunc Calc-
kum pagus, ex opposito Cæsaris Vuerdinæ conspicitur.
At in tanta locorum vicinitate, de prisca antiquorum
sedibus diuersas inire sententias, nouas non concitabit
hæreses.

30. *CAMPI*, vrbs Ifelis vicinitate clara, Anno par-
tæ salutis, M. D. X I X. grauissimis bellorum procellis
attrita.

53. *CANDIA*, vrbs, & Insula Mediterranei maris,
celeberrima.

1. *CANTABRIGIA*, vrbs Angliæ celeberrima, à
Granata fluuio vicino, Cairgrant, à primo, non tam vr-
bis, quam Academiæ, conditione Cantabro, magni no-
minis Hispano, Saxonibus Grauntecestre, & Grante-
brige, iam olim nuncupata. Cuius hodie antiquum
nomen retinens, flexosis riparum anfractibus, ab au-
stro in aquilonem mari tenens, longissimo tractu pro-
tenditur. Vrbs verò conditoris nomen, & memoriam
sempiternam reddens, etiam Academiæ dignitatem,
multò, quam olim fuit, illustriorem conseruat. Muro
fuisse cinctam, historiæ referunt, sed eum Pictis Danicis
& Saxonibus bellis, ut & veterem vrbs faciem, concidisse.
Henricus tertius Angliæ Rex, circa annum Domini
M. CC. LXV. fossa & portis Cantabrigiam muniuit.
Quo tempore ibidem, contra exhæredatorum iniurias
& excursions, qui Eliensem Insulam occupabant, se
defendit. Muro etiam tum rursus cinctus, nisi eo ab-
sente, Londino à Gilberto Clarenfi duce occupato, no-
uæ calamitati prospicere fuisset coactus. Huius fossæ,
quæ ab eo tempore Regiæ nomen obtinuit, vestigium
quoddam, in lamina huius operis depicta cernitur, sed
quæ ad vrbs ambitum, & defensionem altissimis fuit
fossionibus primum apparata, expurgandis platearum
fecibus, eluendisque in Grantam fluuium sordibus, non
malè nunc inseruit. Quod si Cantabrigienses coniunctis
opibus efficerent, ut qui est ad vadum Trumpingtoniæ